

Huil bittere tranen om de aarde: de vernietiging van de Schepping in Gen 6-7 en Jeremia 4-9

Genesis 6:5-7, 11-13 (vertaling Ellen van Wolde)

⁵De HEER zag dat de slechtheid van de mens talrijk was geworden *op de aarde*, dat alles wat er gevormd werd in zijn hart aan gedachten louter slecht was, alle dagen [van zijn leven].

⁶De HEER had spijt dat hij de mens had gemaakt *op de aarde* en het deed hem pijn in zijn hart.

⁷De HEER zei:

‘Ik zal de mens die ik gemaakt heb
wegvagen *van het aangezicht van de aarde*,
van mens tot dier, van kruipend gedierte
tot de vogels van de hemel.

Want ik heb spijt dat ik ze gemaakt heb.

¹¹*De aarde* werd vernietigd voor Gods aangezicht
en de aarde werd vervuld met geweld.

¹²God zag *de aarde* en zie: zij werd vernietigd,
waarlijk alle levende wezens vernietigden hun weg *op de aarde*.

¹³En God zei tegen Noach:

Het einde van alle levende wezens staat mij voor ogen
want *de aarde* wordt vervuld met geweld door hen.
Zie, ik zal hen vernietigen *van de aarde*.

JEREMIA 1-20		DE VROEGE JAREN
I	Jer 1	Proloog
II	Jer 2-10	Spreuken en redevoeringen tegen Israël en Juda
		- Jer 2:1-4:4 orakels over het ‘verlaten van het verbond’ & bekering - Jer 4:5-10:25 orakels over de vijand uit het noorden
III	Jer 11-20	Confessiones en andere teksten
JEREMIA 21-36		PROFETIEËN TEN TIJDE VAN JOJAKIM EN ZEDEKIA
I	Jer 21:1-23:8	Profetieën tegen de koningen van Juda
II	Jer 23:9-40	Profetieën tegen valse profeten
III	Jer 24:1-9	Visioen van de vijgen
IV	Jer 25:1-38	Ballingschap aangekondigd
V	Jer 26:1-29:32	Conflicten met profeten
VI	Jer 30-33	Troostboek van Jeremia
VII	Jer 34	Het verbroken verbond
VIII	Jer 35	De trouwe Rechabieten
IX	Jer 36	Jeremia's boekrol voorgelezen en verbrand
JEREMIA 37-45		DE LAATSTE JAREN
I	Jer 37:1-43:3	Ondergang van Jeruzalem
II	Jer 43:4-44:30	Vlucht naar Egypte
III	Jer 45	Troostwoord voor Baruch
JEREMIA 46-51		SPREUKEN TEGEN VREEMDE VOLKEN
JEREMIA 52		HISTORISCHE VERTELLING (= 2 KON 24:18-25:30)

Uit: Jan Fokkelman & Wim Weren (red.), *De Bijbel literair: opbouw en gedachtegang van de Bijbelse geschriften en hun onderlinge relaties*. Zoetermeer/ Kapellen, 2005, 223-247.

Jeremia 4:1-4 (NBV)

¹Israël, wanneer je op je schreden terugkeert,
keer dan terug naar mij – spreekt de HEER.
Heb je die afgodsbeelden weggedaan,
zwerf dan niet langer rond,
²maar zweer waarachtig, eerlijk en oprecht:
“Zo waar de HEER leeft”.
Dan willen alle volken worden gezegend als Israël,
ze zullen zich met Israël gelukkig prijzen.
³Want dit zegt de HEER tegen Juda en Jeruzalem:
Ontgin nieuw land,
en zaai niet tussen de dorens.
⁴Laat je besnijden voor de HEER,
ontdoe je van de voorhuid van je hart,
inwoners van Juda en Jeruzalem.
Anders slaat zijn toorn uit als vuur,
een brand die niet te blussen is,
vanwege jullie kwalijke praktijken.

Jeremia 4:23-31 (NBV)

²³*Ik zag* de aarde,
ze was woest en dood.
Ik keek op naar de hemel,
er was geen licht.
²⁴*Ik zag* de bergen, ze beefden,
de heuvels, ze huiverden.
²⁵*Ik keek*, er waren geen mensen,
alle vogels waren uit de lucht verdwenen.
²⁶*Ik keek*, elke boomgaard was een woestijn,
alle steden waren verwoest –
door toedoen van de HEER,
door zijn brandende toorn.
²⁷Want dit zegt de HEER:
‘Heel het land wordt een woestenij,
maar vernietigen zal ik het niet.
²⁸Hierom zal de aarde rouwen,
de hemel boven zal in zwart gedompeld zijn,
omdat ik gesproken heb en dit besloten heb.
Ik volhard in mijn besluit, ik kom er niet op terug’.
²⁹Voor de kreten van schutters en menners
slaat heel de stad op de vlucht.
Ze rennen de bossen in,
beklimmen de rotsen.
Heel de stad is verlaten,
niemand woont er nog.
³⁰Jij Juda, bent tot ondergang gedoemd,
wat wil je nu nog doen?
Al ga je gekleed in scharlaken,
al ben je met goud getooid,
al maak je je ogen op,

tevergeefs maak je je mooi.
Je wordt door je minnaars verworpen,
ze staan je naar het leven.
³¹Ik hoor een kreet van pijn,
als van een vrouw die de eerste keer baart.
Vrouwe Sion kreunt,
zij heft haar handen ten hemel:
'Wee mij! Ik bezwijk in de handen van moordenaars'.

Jeremia 8:18-9:11 (NBV)

¹⁸Mijn lach versluiert *mijn verdriet*,
mijn hart is ziek.
¹⁹Uit een ver land schreeuwt *mijn volk* om hulp:
"Is de HEER niet op de Sion,
oefent hij daar zijn koningschap niet uit?"
'Waarom hebben ze mij met andere goden getergd,
met nietige afgodsbeelden?'
²⁰De graanoogst is voorbij,
de fruitoogst is geweest,
en wij zij niet gered'.
²¹Getroffen ben ik door de wond van *mijn volk*,
ik ga in het zwart gehuld, ontzetting grijpt mij aan.
²²Er is toch balsem in Gilead,
daar zijn toch heelmeeesters?
Waarom geneest *mijn volk* dan niet?
²³Ach, was *mijn hoofd* maar een waterval,
mijn oog een bron van tranen:
dag en nacht zou ik huilen
over de doden van *mijn volk*.
¹Ach, had ik maar een nachtverblijf in de woestijn.
Ik zou mijn volk verlaten, van hen weggaan'.
'Ze zijn allen even trouweloos,
het is een bende bedriegers.
²Ze spannen hun tong als een boog,
ze schieten met bedrog en onbetrouwbaarheid.
Hun macht in het land neemt almaar toe,
ze stapelen wandaad op wandaad
en willen van mij niets weten – spreekt de HEER.
³Wees allen op je hoede voor vrienden,
verlaat je niet op je broers.
Elke broer bedriegt als Jakob,
elke vriend strooit lasterpraat rond.
⁴De één bedriegt de ander,
de waarheid spreken ze niet.
Hun tong is afgericht op liegen,
ze kunnen niet anders meer.
⁵Onderdrukking volgt op onderdrukking,
bedrog op bedrog.
Ze willen van mij niets weten – spreekt de HEER.
⁶Daarom – dit zegt de HEER van de hemelse machten:

Ik ga hen smelten en zuiveren.
Wat kan ik anders doen met mijn volk?
⁷Hun tong is een moordende pijl,
hun mond spreekt bedrieglijke woorden.
Ze doen allervriendelijkst tegen elkaar,
maar leggen heimelijk een valstrik.
⁸Zou ik hen hierom niet straffen? – spreekt de HEER.
Zou ik mij niet wreken op een volk dat zoiets doet?
⁹Ik weeklaag om de bergen,
om de weidegronden hef ik een klaaglied aan.
Ze zijn verwoest, niemand trekt er nog doorheen,
niemand hoort nog kudden blaten.
Vogels en vee, alles is op de vlucht'.
¹⁰Ik maak Jeruzalem tot een ruïne,
tot een oord voor jakhalzen.
Ik maak Juda's steden tot een woestenij,
waar niemand meer kan wonen.
¹¹Wie inzicht heeft, moet dit doorgronden,
wie naar de HEER geluisterd heeft,
moet het verkondigen'.

Gespreksvagen

1. Jeremia ziet een wereld die zich omkeert in chaos en wanorde. Wat herken je daarvan in onze wereld, in jouw leefomgeving?
2. Jeremia geeft geen pasklare oplossingen voor het lijden van de schepping. Wel roept hij op tot rouw om de aarde en de bekering van het hart. Wat kunnen wij van deze houding leren in onze gemeenschappen? Is bekering of ommekeer een noodzakelijke stap om tot anders handelen te komen?
3. Hoe zet Jeremia jou aan tot anders denken en handelen?
4. Kun je na het lezen van het vloedverhaal in Genesis en de profetieën van Jeremia nog positief denken over de mens?